

Nordisk skönlitteratur: barn- och ungdomslitteratur

Hanaholmen mars 2011

Mary Ingemansson

Kristianstad Högskola

Bokar och böcker ...så in i
Norden.....

Hanaholmen mars 2011

Temat och tendenser
i nordisk
barn- och ungdomslitteratur.

Genrer

- Bilderböcker?
- (Kapitelböcker)
- Historisk skönlitteratur?
- Magi?
- Fantasy?
- Realism?
- Ungdomsböcker?

Allestädes närvarande, eller?

- Astrid Lindgren

Böcker och tendenser

Principer

- Romaner från 2000-talet.
- Sverige, Norge, Danmark, Island, Färöarna, Finland : forskning.
- Användbarhet, läsning, inköp.
- Översättningar i hög grad inom Norden.
- Manliga författare - kvinnliga författare.
- Bilderböcker, mellanåldersböcker, ungdomsböcker.
- Tendenser.
- Böcker som översätts inom våra länder.

Hur ser barnboksutgivningen ut?

- Det skrivs rekordmånga barn- och ungdomsböcker.
- 2006 - ca 1500 titlar i Sverige, Finland och Danmark ungefär lika många, Norge 925.
- 2007: 1680 titlar i Sverige – hittills högsta och liknande i de andra länderna.
- 2008: liknande vad gäller översättning, 1821 titlar totalt.
- 2009: 16 % nordiska översättningar, 1750 titlar totalt.
- 2010: ???

2008: Ökningen uppgår till 141 titlar jämfört med 2007 då det utkom 1680 böcker.

- *Av årets utgivna böcker är 711 titlar svenska original och 1110 är översättningar.*

Kapitelböcker, faktaböcker och serier svarar för den största ökningen.

Andelen översättningar har ökat från 52 % år 2007 till 61 % år 2008 och har inte varit större under 2000-talet.

- *Särskilt markant är minskningen av mellanålders- och ungdomsböcker.*

Fler referenser

- Bokprovningen Svenska barnboksinstitutet:
- 2007 Smarta barn och vilsna vuxna”
- 2008 Familj, moral och svåra val
- 2009 Olika nyanser av svart – sött, svårt och starkt
- 2010 Precis utkommen, ingen överrubrik; dock **Känns igen?**

- Stavanger konferensen 3-6 feb. 08
- Torben Weinreich, *Historien om Børnelitteratur 2006*
- Birkeland, Risa, Vold, *Barnelitteraturhistorie*, 1997, 2005
- Nettervik, *I barnbokens värld 2007 m.fl.*

2009:

- **Bilderböcker:** förmänskligade djur och filosofiska betraktelser
- Kapitelböcker: mycket fantasy, magi samt vampyrernas år.
- Genusperspektiv: *Skatans nyckel* av Jesper Tillberg.

OBS!

- Enl. bokprovningen 2007 i Sverige och 2008, 2009 liknande

Endast 8 % översättningar från Norden

Engelskan dominerar- är det fel?

Översättningar: Bokprovning 2010

Utgivningen av de japanska tecknade serierna, mangan, har minskat kraftigt och därmed är inte längre japanskan det näst största språk varifrån översättningarna hämtats. **2010 var danskan det näst största språket**, men antalet översättningar från engelskan är fortfarande ojämförligt störst.

Flera förlag som Turbine, Nypon och Fimafeng satsar på översättningar från våra nordiska grannländer.

Två mindre förlag, Felis och Parabellum Nord, ger ut översättningar från ungerskan och tjeckiskan.

De flesta översatta barn- och ungdomsböcker utspelar sig i nordvästra Europa och i USA. När andra delar av världen skildras är det oftast till Afrika handlingen förläggs.

Betydligt mer sällsynta 2010 är skildringar från Sydamerika och Asien.

Referenser

- Sökning bibliotek, Tv-program Sverige
- Forskning vid:
  - Danmark: Center for børnelitteratur
  - Norge: Norsk barnebokinstitutt
  - Sverige: Barnboksinstitutet
  - Finland: Barnboksinstitutet
- Nedslag i børnelitteraturforskningen: 4, 5, 6, 7.

Gränsen passerad?

- *Fars stora hemlighet*

Bilder från barnboken *Fars stora hemlighet*

(Hanaholmens kulturcentrum 1-30.3.2011)

Författaren och illustratören **Thórarinn Leifssons** (f. 1966) barnbok *Fars stora hemlighet* berättar om Harald och Sara, i vars familj döljer sig en mörk hemlighet. Syskonens far är nämligen en kannibal, som i hemlighet äter människor.

Den makabra berättelsens vändningar äcklar, men samtidigt lyfter den på ett förtjusande och hejdlöst roligt sätt fram vuxnas och barns gemensamma problem.

Fars stora hemlighet utkom på Island 2007.

Boken har översatts till finska av Päivi Kumpulainen (2010). Boken är också översatt till åtminstone danska och tyska, och har blivit en stor framgång i bägge länderna.

2010: "Allt går igen"

2010 kan sägas vara nostalgins och färgernas år till skillnad från 2009 som i Bokprovningen karakteriserades som ett svart utgivningsår fyllt av natt, mörker och monster.

I flera av bilderböckerna finns [en retromodern design och estetik, inte sällan från 1950-talet](#). Inte bara estetiken går igen. Det gör även de gamla välkända barnboksfigurerna i sällskap med zombier, detektiver, vampyrer och varulvar.

[Originella personliga gestaltningar, och tolkningar av evigt aktuella mänskliga frågeställningar, problem, glädjeämnen och företeelser.](#)

De längre, episka historierna blir allt färre medan de kortare berättelserna blir fler i kapitel- och mellanåldersböckerna.

Det är en tydlig tendens, [liksom den långvariga tendensen att svåra ämnen och problem, som tidigare främst skildrades i ungdomsböcker, även skildras i böcker för allt yngre läsare.](#)

2010: "Allt går igen"

Bland ungdomsböckerna märks **flera skildringar av livet efter katastrofer**, då pandemier eller klimatförändringsrelaterade översvämningar drabbat mänskligheten.

I böckerna skapar ungdomar nya strategier för överlevnad och därmed är skildringarna inte enbart dystopiska utan erbjuder även hopp.

Tidigare Bokprovningar: många exempel på gestaltningar av dysfunktionella föräldrar, främst mödrar i den samtidsrealistiska ungdomslitteraturen.

2010 finns

emellertid påfallande många varma, och nyanserade föräldraporträtt i just ungdomsböckerna, parallellt med flera skildringar av dysfunktionella mammor.

Fimafeng

- Ambition att ge ut samtryck på alla nordiska språk
- *Älvis och Elvy*

www.fimafeng.net

Fimafeng

- Charlotta bor i centrum av Göteborg under vinterhalvåret, övrig tid i de djupa skogarna i Bergslagen.

På Fimafeng kommer nu hennes bilderbok *Älvis och Elvy*.

I en skog som ännu inte förvandlats till ogenomtränglig granplantering, utan där doftande solstrimmor jagar varandra mellan stammarna, möts älgen Älvis och den gamla damen Elvy. Elvy, som tidigare varit rädd för älgar, övervinner sin rädsla och Älvis, som tidigare undvikit människor, blir nu nyfiken. Det här är en berättelse om ett möte, som ställer tillvaron på ända.

Charlotta Björnolfson

- *Elvis och Elvy*
- På bokmål, danska, finska, isländska, nordsamiska, nynorska, svenska och tyska.

Reykjavik literary award 2010

April 2010 Thorarinn Leifsson was awarded the Reykjavik city education council children books prize for "[Grandmother's Library](#)" which he also illustrated.

- Comments from the jury: [...] a solid, original, funny and not least educating story. "[Grandmother's Library](#)" is therefore an excellent choice when the aim is to inspire children to read good books."

Nordiskt?

- Natur?
- Genusperspektivet?
- Sagor? I och utanför bilderböckerna?
- Björck rent av?
- Samarbete?
- Närmare varandra än vi tror?

Björk

- Och polarpriset: Glöm inte musiktexter!

Vad har Björk läst i sin barndom?

- Enligt egen uppgift: Astrid Lindgren, Tove Jansson och Thorbjörn Egner.

Temat idag... och tendenser

Temat

1. Naturen och djuren – den gemensamt nordiska och djur.
2. Historisk skönlitteratur.
3. Identitet och genus - nytt?
4. Bilderböckernas utveckling – divergent?
5. Vi ser ut i världen och vi ser hur det är hemma = deckare och vardagsliv.

Tendenser

- Sagan som ofta är en bilderbok - för vem?
- Tendens: "Vi skriver ihop" och "vi skriver för olika åldrar".
- Fantasy?

Våra böcker till arbetspasset

- ger lite vägvisning!
- OCH vad är på gång?
- Flicktionstexter? Flickforsk?
- (sbi.kb.se)

Vill ha fisk

- Áslaug Jónsdóttir
(2007)
- *Ég vil fisk* –
översättning

Kjersti Scheen- Arga Maja(**Maja i
Klakskobakken**)

Gerd Rindel: mellanåldern/historisk roman

Allemands datter

- **Den forældrelose Marie, der bliver et omgangsbarn, da hendes mor dør ved fødslen, og ingen mænd i fiskerlejet vil vedkende sig faderskabet.**
- **Maries storebror er på havet det meste af tiden, og hun er overladt til andres forældre og mest af alt til sig selv. Men Marie er en overlever, og da hun er tolv opsøger hun sin ukendte moster, der er kokkepige på det fornemme gods Frydenlund, hvor den excentriske Carl Adolf Boheman siges at gemme et fornemt skrin, der skulle stamme fra den afdøde franske dronning Marie Antoinette.**
- **Marie udforsker sammen med sin ny ven Anders de underjordiske rum og gange under Frydenlund, der gemmer på flere gådefulde ting end det skjulte skrin.**

Katarina Kieri/Per Nilsson: "Vi skriver ihop!"

Tendens: Vi skriver för olika åldrar

Áslaug Jónsdóttir Island

Gerd Rindel Danmark

Kersti Scheen Norge

Katarina Kieri/PerNilsson Sverige

Tema 1:

- Naturen och djuren

(bilderböcker blir dubbelgrupperade)

Naturen - det mörka och det ljusa

Stefan CASTA: naturvårdare

- Utställning i Lund - Stefan Castas gröna tråd januari 2011.

Stefan Casta

- *En natt på jorden* - bilderbok

Ur ASBJÖRNSSENS OCH MOES bästa sagor

Asbjørnsen- Moe

- BOK Författare Asbjørnsen, Peter Christen, 1812-1885, *Tuppen och hönan i hasseldungen* / Hanen og høna i nøtteskogen.
- Svenska Medarbetare Moe, Jørgen, 1813-1882. Nygren, Tord, 1936- Lund, Mary S. Anmärkning: Översättning av Mary S. Lund Ur författarnas: *Asbjørnsen och Moes bästa sagor / urvalda och illustrerade av Tord Nygren, 2005*

Astrid Lindgren: ur antologin med sagor

- *Ingen rövare finns i skogen*

Tove Jansson: ursprunget

- *Småtrollen och den stora översvämningen*

Björk – lilla My? (Marys fundering)

Bilderböcker på finska och översatta

- http://www.finlit.fi/fili/en/spotlight/lasten_tiet_okirjat.html

Trollberget : sagor om tomtar och troll

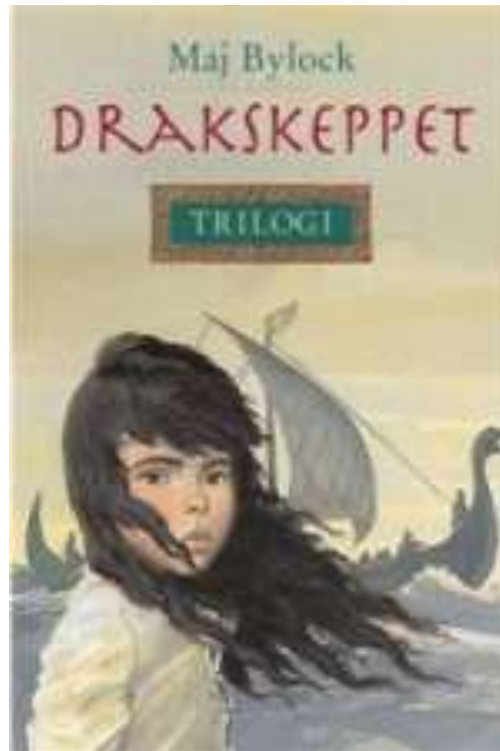
- **illustrationer: Kristiina Louhi, Riikka Juvonen, Øivind S. Jorfald ;
[redaktionsråd: Eva A. Persson,
chefredaktör för den svenska utgåvan
...]**
  - **Louhi, Kristiina, 1950-** (illustratör)
  - **Juvonen, Riikka, 1955-** (illustratör)
  - **Jorfald, Øivind S.** (illustratör)

The fox and the bear

- Jukka Itkonen (född 1951) är välkänd för sin barnpoesi. Hans poesi har också tonsatts. Hans band, Z. Z. Topelius, ger en hyllning till Zacharias Topelius,
- Itkonen översätter också barnlitteratur till finska.

The fox and the bear

Tema 2. Historisk skönlitteratur

Danmark: Anna Karlskov Skyggebjerg,

- *Den historiske roman for børn, Teori, udvikling og analyse (2008).*
- S. deltog i Frankfurt.
- Hon drar fram Gerd Rindels romaner: *Allemands datter* (2006). Synnerligen speciell roman.
- Och Cecil Bødgers : *Hungerbarnet* (1990, ny upplaga 2002) som ex. på historiska romaner.

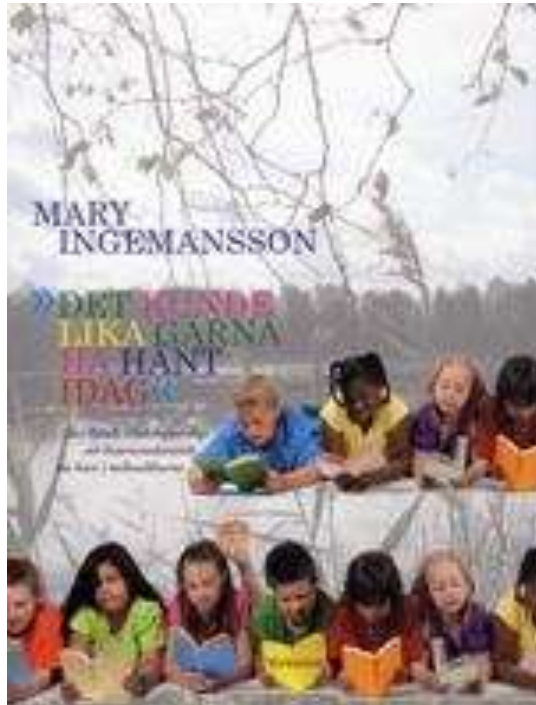
G. Rindel: *Allemands dotter*

- **Beskrivning:**
- Den forældreløse Marie, der bliver et omgangsbarn, da hendes mor dør ved fødslen, og ingen mænd i fiskerlejet vil vedkende sig faderskabet. **Maries storebror er på havet det meste af tiden, og hun er overladt til andres forældre og mest af alt til sig selv. Men Marie er en overlever, og da hun er tolv opsøger hun sin ukendte moster, der er kokkepige på det fornemme gods Frydenlund, hvor den excentriske Carl Adolf Boheman siges at gemme et fornemt skrin, der skulle stamme fra den afdøde franske dronning Marie Antoinette. Marie udforsker sammen med sin ny ven Anders de underjordiske rum og gange under Frydenlund, der gemmer på flere gådefulde ting end det skjulte skrin.**

N: Anne B. Ragde: *Mysteriet i Nürnberg* 2003

- **Beskrivning:** Nürnberg, 1828: En gutt på 16 år vakler avgårde på gaten. Han kan knapt gå, og kan bare si noen få ord. Senere, da han lærer å snakke, forteller han at han har levd hele sitt liv innesperret i et knøttlite rom. Han vet ikke hvem han har bodd hos, eller hvem som er foreldrene hans. Folk i Nürnberg tar seg av gutten, men noen er redde for å bli avslørt og straffet.

Mitt eget inlägg i bokfloden

Ingemansson, Mary. "Det kunde lika gärna ha hänt idag": Maj Bylocks Drakskeppstrilogi och historiemedvetande hos barn i mellanåldrarna. Göteborg: Makadam förlag, 2010.

- »Först läsa skönlitteratur och sedan fakta. För man lär sig lite genom i en vanlig skönlitteratur så eller som Drakskeppet, där lär man sig hur dom levde. Det kommer man ihåg mer än om man läser en faktabok, tycker jag. Jag tycker att man kommer ihåg mer i en sån skönlitterär bok det händer ju liksom inget så i sådana faktaböcker. Det brukar inte göra det. Jag tror att man lär sig lite mer i en sån hära, för det blir roligare att läsa och då drar man åt sig mer vad det är man har läst.«

När barn i mellanåldrarna, 9–12 år,

- läser historia i skolan används skönlitteratur ibland som komplement och fördjupning. Hur upplever barnen dessa texter i förhållande till läroböckerna? Vad kan en historisk roman säga dem om deras egen tid? Vad händer med deras historiemedvetande?
- Ur läsningen om en frankisk flicka på 1000-talet som rövas bort av vikingar och förs till Norden som träl uppstår tankar som i förlängningen handlar om identitet, migration och mångkultur i det samhälle som är barnens egen miljö.

Jag diskuterar också historiska romaner för barn

- i relation till andra genrer, och analyserar i synnerhet trilogin i undersökningen, Maj Bylocks *Drakskeppet*, *Det gyllene svärdet* och *Borgen i fjärran*.
- Bylock, vars långa verklista omfattar såväl historiska läroböcker som omtolkningar av klassiker, har i sin Drakskeppstrilogi skildrat en forntida flickas väg från utsatthet och främlingskap till styrka och självkänsla.
- Flickan skapar sitt *empowerment*, litteraturforskaren Judith Langers begrepp, och ökar därmed sitt självbemyndigande. Här finns i hög grad det som pedagoger kallat ett "upplevande subjekt", genom vilket barnens upplevelse av historieundervisningen kan fördjupas och nyanseras.

S: Ungdomsroman **och** historisk roman

- En del i serien, som innehåller i nuläget 6 delar, ska bli 12 delar och börjar med *Siden, sammet, trasa, lump 2002*

Historisk skönlitteratur- läses i alla åldrar

Glidande mellan genrer fantasy, magi, historia, icke utsatt tid och realistiska romaner.

S: Solveig Olsson Hultgren:
Skärvor av kristall 2007

Temat idag... och tendenser

Temat

1. Naturen och djuren – den gemensamt nordiska och djur.
2. Historisk skönlitteratur.
3. Identitet och genus - nytt?
4. Bilderböckernas utveckling – divergent?
5. Vi ser ut i världen och vi ser hur det är hemma = deckare och vardagsliv.

Tendenser

- Sagan som ofta är en bilderbok - för vem?
- Tendens: "Vi skriver ihop" och "vi skriver för olika åldrar".
- Fantasy?

Ljuset

Tema 3. Identitet och genus

utvecklas nu framåt, eller?

Nytt tänk

- Lene Kaaberbøl: *Skammerskens datter* - Danmark M, U

Ungdomsböcker-Kapitelböcker

- Och /eller mellanåldersböcker för de äldre inom kategorin mellanåldrarna.
- Dvs. 11-12 år övre gränsen mot ungdomsböcker?

D: Lene Kaaberbøl

- Jfr *Skämmerskans dotter* m.fl.
- Den danska författaren Lene Kaaberbøl har: en sällsynt förmåga att berätta originella och fängslande fantasyäventyr. Hon ifrågasätter värderingar och normer i de världar hon skapar. I sina samhällsbyggen påvisar hon maktstrukturer och ojämlika könsroller.

D: Lene Kaaberbøl: *Isfågeln,*
Isfuglen 2003

Lene Kaaberbøl:

- Flera genrer: mycket fantasy, många medier.
- Lene Kaaberbøl: *Skammerskens datter* - M, U.
- Lene Kaaberbøl: *Skammertegnet* – M,U – finns på svenska och danska.
- Lene Kaaberbøl: *Ormens gåva* , *Skämmarkriget* – alla finns på svenska nu.
- Lene Kaaberbøl: *Silverhästen* –1992, 2007 fortsättes av *Hermelinen*.

Sverige: Christina Herrström, genus och identitet.

- *Tusen gånger starkare*

S: Solveig Ohlsson-Hultgren: om en mamma som super.

- *Bara vara Jennie*

S: Bara vara JENNIE

- Jennie ska börja trean. Och hon har köpt nya fina, lila byxor att ha på sig. Mamma har lovat att sy upp dem, så att de passar Jennie. På morgonen börjar allt fel, Jennie försover sig och mamma har inte sytt upp byxorna för mamma håller aldrig vad hon lovar. Istället ligger hon i sängen med tovtigt hår och luktar kräk.
- Jennie träffar Monika, en ny tjej i klassen. Först blir Jennie arg på henne, arg för att Monikas mamma har följ med henne till skolstarten och för att Monika har fina kläder. Och Jennie väver in sig i en väv av lögner, för hon vill inte vara sämre.
- ***”Bara vara Jennie*** handlar om att vara ett barn till en alkoholiserad mamma och hur Jennie gör för att klara av det. Det handlar också om utanförskap och att vara annorlunda och att bli vuxen. Alldeles för tidigt. Boken är skriven för barn från 8 år, men jag rekommenderar även vuxna att läsa den. ”

Ulf Stark

- 1984 kom genombrottet men boken *Dårfinkar och dönickar*.

Genom denna bok om nyinflyttade Simone som misstags vara pojke vann barnbokspristävling. Boken blev snart tv-serie.

- Starks delvis självbiografiska bok *Min vän Percys magiska gymnastikskor* skrevs 1991 och följdes upp med *Min vän shejken i Stureby* (1995) och *Min vän Percy, Buffalo Bill och jag* (2004).
- Ulf Stark skriver för olika åldrar. *Pusspojken* 2010.

Funderingar: Bokprovningen igen

- Ensidigt utbud för ungdomar.
- (För) mycket (?) personliga katastrofer i ungdomsböcker - mer "gullande" och ofarligt för yngre – jfr mammors situation
- Könsuppdelningen i böcker för mellanåldrarna (ref. Nina Christensen, DN)

Pojkar: action, fotboll, humor.

Flickor: hästar, känslor, prinsessdrömmar.

Fä: Elin Rogvi: *Måneskin* 2007
(tonår, deckare, vardagsliv)

Fä: Elin Rogvi: *Måneskin*

- En sjov krimi fra Færøerne om et stjålet maleri, to meget forskellige søskende, deres bulgarske ven og en far, der ikke har helt rent mel i posen.

Iqbal Farroq og den sorte pjerrot

- Manu Sareen (2006), **Kultur och identitet, vardagsliv?**
- ” ja, det var faktisk et træ, der sagtens kunne komme I betragtning som Rådhusjuletræ. Men far var jo ikke Nazem Farooq, søn af jaspal Farooq, for ingenting.” (s. 12)

Svåra val - ungdomar - 2008

- Också i **Cannie Möllers** *Gömmarna*, **Annika**
- **Thors** *Vad skulle du ha valt?* och i **Christina Wahldéns** *Det dina ögon ser* betonas individens svåra val.

Svåra val – ungdomar - 2008

- **Behovet av en stark identitet.** Skildringar av flickors våld mot andra, delvis som reaktion mot övergrepp av olika karaktär, är något relativt nytt och finns i **Ritta Jacobssons** *Afrodite och hämnden* samt i **Malin Isakssons** *Rör vid mig!*.
- ***Framtiden viktig.***

Sorgsna vampyrer

- Skräck, vampyrer och övernaturligheter lockade också 2008, liksom många tidigare år.

2009:

- *Flankflickor*
- Maria Österlund (s. 10)
samt skriver om oåtkomliga Beatrice-
gestalter.

Foyley, *Shoolen*, 2009.

Maskulinitet och identitet

- I barn- och ungdomslitteraturen **utforskas alltmer tydligt hur maskulinitet konstrueras, förändras och befasts.**
- *Poker Mongo* av Hans Carstensen.
- Mats Berggrens *Sista berättelsen om oss.*
- Bo R Holmbergs *Ristaren.*
- *Tankar med stjärnglans* av Martine Ingvarsson.
- Pojkarna och de unga männen för inre resonemang om hur de ska agera.

Sverige: Ungdomsböcker

- Per Nilsson: *The return of hjärtans fröjd* 2007 (ung moder)
- *Ett annat sätt att vara ung*
- Petter Lidbeck: *Allhelgonaoffret* 2007

S: Per Nilsson: några exempel romanlista

Hjärtans Fröjd (Rabén & Sjögren 1992)

S: Per Nilsson

- *Flickan jag älskar heter Milena* (Alfabetta
Inte som alla andra (Alfabetta 1999)
- *Ett annat sätt att vara ung*, (Alfabetta 2000)
- *Lilla livet lilla döden* (Alfabetta 2001)
- *För alltid Milena* (Alfabetta 2001)
- *Sjutton* (Rabén & Sjögren 2002)
- *Aldrig mer Milena?* (Alfabetta 2002)
- *Ask & Embla* (Rabén & Sjögren 2003)
- *Solprinsen* (Rabén & Sjögren 2004)
- *Svenne* (Rabén & Sjögren 2006)

N: Kjersti Scheen: *Sommer og
Sønnavind 2006*

N: Kjersti Scheen: *Sommer og Sønnavind* 2006

- Det er sommer på Sørlandet, og Sandra ligger i hengekøya og gråter. Hun er på ferie hos tanten sin, men foreldrene hennes skal skilles, og hun har ingen venner. Lars-Erik og Isabell er også feriegjester. De er søsken, nokså velstående og har hytte på stedet. Sirianna er derimot fastboende. Hun er kjæreste med Johnny og søsteren til Jim, som jobber på den lokale bensinstasjonen. **De seks ungdommene opplever mye sammen, både forelskelse og vennskap, men sommerdagene byr også på intriger og sjalusi. I tillegg blir de vitne til en smuglersak.**

Mörkret

Funderingar 2008/2009:

- Tillbaka till grabbåldern?
- Steven Ekholm?

Temat idag... och tendenser

Temat

1. Naturen och djuren – den gemensamt nordiska och djur.
2. Historisk skönlitteratur.
3. Identitet och genus - nytt?
4. Bilderböckernas utveckling – divergent?
5. Vi ser ut i världen och vi ser hur det är hemma = deckare och vardagsliv.

Tendenser

- Sagan som ofta är en bilderbok - för vem?
- Tendens: "Vi skriver ihop" och "vi skriver för olika åldrar".
- Fantasy?

Tema 4: Bilderböcker

Tendenser bilderboken:

- Ulla Rhedin: bilderboksforskare Sverige
- **Bilderboken – kort karaktäristik**
- Norge: är experimentella.
- Danmark: skildrar det fräcka.
- Finland: skildrar gärna det groteska, även vardag.
- Sverige: illustrerar ofta det naiva, blivit försiktiga.
- **Färöarna: naturorienterat, på danska eller färöiska.**

Fä: Bárður Oskarsson

- *Ein hundur, ein katta og ein mús 2006*
- *Pól, hin kuli giraffurin*

Finland: *Mörkerboken*

- *Mörkerboken* är som en gammaldags saga i modern tappning.

En svulstig saga i svartvitt, ett frosseri i ord och bilder, om prinsessan Liten på sitt alltmer hotade slott. Hon går ut i skogen, ut i mörkret, men hon är inte rädd. Är man rädd är allt farligt. Är man inte rädd, kan det vara vackert.

Hannele Mikaela Taivassalo har skrivit och Lena Frölander- Ulf har ritat en härligt farlig och kuslig högläsningbok som ändå slutar lyckligt.

Vestnordens Råds børne- og ungdomsbogspris 2006

- ” Nyskapande både hvad angår tekst og illustrationer”
- ” Hunden, katten og musen har tydelige menneskelige egenskaber.”

Fokus

- Bilderböcker – utveckling:
- Ulla Rhedin: ” Det finns skillnader mellan länderna” – intervju i svensk TV 2008.
- Ulla Rhedin: Är bilderboken nationell? 2010
i Opsis Kalopsis nr 4 år 2010.

Finland: Havukainen, Toivonen:
Sixten och Blixten på dagis

Havukainen, Toivonen

- *Sixtens & Blixtens skruvade sovbok.*
- *Finskt författarpär med sinne för det galna*
- *Aino Havukainen (född 1968) och Sami Toivonen (född 1971) är gifta och arbetar som illustratörer, grafiska formgivare och författare. Paret har två små döttrar och familjen flyttade nyligen in i Mauri Kunnas gamla hus.*
- *Aino Havukainen och Sami Toivonen gör tillsammans böckerna om Sixten och Blixten, två helgalna, smått anarkistiska killar som provar på allt från dagis till smarta uppfinningar och spännande arbeten. Med sina detaljrika, färgsprakande bilder har böckerna blivit omåttligt populära i sitt hemland och även gjort succé utomlands.*
- *Böckerna om Sixten och Blixten är hittills utgivna i Albanien, Danmark, Japan, Lettland, Litauen, Sverige, Serbien och Ungern.*
- *Författarparet har fått många priser för sina illustrationer och böcker hemma i Finland.*

Exempel Norge

- Gro Dahle, *Sinna Mann* 2003 : om våld i familjen (enbart på norska mars 08; förlagsdiskussioner)
- Gro Dahle: *Håret till mamma* 2007: om en psykiskt sjuk mamma.
- Jfr Bokprovningen Svenska barnboksinstitutet.

Sinna mann – Gro Dahle/Svein
Nyhus

Roy: Gro Dahle

Gro Dahle och Svein Nyhus är finstämda förmedlare av livets allvar till barn.

- Den här gången handlar det om hunden Roy som en dag ligger död. Det är svårt att förstå.
- Roy är borta för alltid, men kanske finns han här ändå, han är ju i mitt huvud, tänker pojken.

»Roy är en märkvärdig bilderbok, så skickligt genomförd att dess pedagogiska och psykologiska ärende inte för ett ögonblick skymmer den starka berättelsens egen konstnärliga suggestionskraft.»

/Nisse Larsson i DN

Gro Dahle: *Håret til mamma* 2007

- Emma har verdens peneste Mamma, verdens aller fineste Mamma. Mamma har sol i håret. Men noen ganger ligger Mamma bare på sofaen og er rar og redd og trist. [...]
- Emma børster og børster, men flokene sitter tett og Emma må inn i dypet av håret, inn der hvor det ville og farlige bor.

Dahle: Håret till mamma

Exempel Sverige: Lotta Geffenblad

- *Astons stenar*

Pija Lindenbaum: *Kenta och barbisarna*
2007

Pia Lindenbaum

- *När Åkes mamma glömde bort*

Norge: Fam Ekman: Det konstnärliga uttrycket

- *Ps. Hils morfar*

Fam Ekman

- **Fam Ekman** född 1946, svensk-norsk konstnär och författare. Fam Ekman föddes i Stockholm men flyttade 1954 till Oslo.
- Dotter till Eva Henning och Hasse Ekman. Halvsyster till Gösta, Krister och Mikael.
- Fam Ekman utbildade sig vid Statens Håndverk- og Kunstindustriskole 1965-1968 samt Statens Kunstakademi 1979-1983. Hon debuterade med "Det kan hända" 1969.
- Temat är det ensamma barnet som genom sin fantasi når okända världar. Med hjälp av en magisk penna ritar sig Jonas in i en serievärld.
- Ekmans bilder är influerade av bland annat tidigare konstnärer, som **Ivar Arosenius och Matisse**. Hon använder till exempel bildlån och pastischer.

Spesiell i Norge ...

- Bilderboken
- *Sageren* : Aurtande, Arild-Erslund 2006

Populär just nu i Sverige.

Sven Nordqvist: *Var är min syster?* 2007.

- Fick Augustpriset 2007
- Plötsligt är storasyster borta! Lillebror ger sig ut för att leta efter henne.
- Till sin hjälp har han minnen från tidigare utflykter och vad systemen brukar berätta om. Letandet går genom luften i en luftballong som bärs av ett upp och nedvänt pöron. Landskapen är fantasifulla och fyllda av detaljer; kor som dricker öl, en groda som spelar pingis med en gumma, en hög av älgar som sover i en soffa, indianer som rider på en snok och annat finurligt. Tittar man noga så kan man kanske se systemens gula kalufs lite här och där.

Sven Nordqvist: *Var är min system?* 2007

Exempel Danmark

Oscar K, *Idiot*

- Dorte Karrebaek

Oscar K(Ole Dalgaard), Dorte Karrebæk, *Idiot*

- **Oscar K. og Dorte Karrebæk** tør, hvor andre tier og griber med en ny billedbog for store børn og voksne endnu en gang fat i et tabubelagt område og hylder det anderledes.

Når August og hans mor går gennem byen, råber børnene:
»Hallo idiot! Normal kalder.« Og August ved godt, at han er anderledes: At han er åndssvag og en, de andre ikke gider lege med. Men August og hans lille Uhyre kan heldigvis så meget, ingen andre ser.

Oscar K. og Dorte Karrebæk har sammen skabt en billedbog, der med stor energi og nænsomhed indlever sig i en anderledes bevidsthed.

Dansk uppmärksammas bilderbok

- Cecilie Eken : *Aksel Å mangler ord* 2004
Illustrationer av Charlotte Pardi

Fä: Rakel Heimsdal: Myrkaskrimsl

- Samarbete!

Anna Gullichsen

- Finlandssvensk författarinna som skriver om trädgården och att ta hand om blommor. *Saga Blom* (Söderströms, 2008) illustread i färg av **Cara- Maria Knuutinen**.

Anna Gullichsen: *Saga Blom*

Tema 5. Ute i världen och Hemma

- Mellanåldrarna – vad är det?
- Den ålder då läsningen går bra men fortfarande behöver mycket näring.

Två viktiga författare i Sverige – Ute i världen och hemma

- Henning Mankell
- Ulf Stark

Ute i världen: Henning Mankell

H. Mankell: om flickan Sofia

- "En gång sprängdes hennes liv i bitar. Men hon kämpade emot, hon gjorde motstånd. Ingenting kunde besegra henne.
Sofia ger mig hopp, hopp om framtiden. Hennes okuvliga vilja kan inte brytas".

Henning Mankell

Martin Widmark

- *Antikvariat Blå Spegeln* (mellanåren)

Martin Widmark: *Lyckans hjul 2007*
Mellanåren

S: Martin Widmark

- Martin Widmark har fått epitetet "lågstadiebarnens Jan Guillou": "Författaren som gör barnens läsning lätt, motståndslös och lockande." (Sveriges Radio P1, Biblioteket).
- Eller som Västerbottens-Kuriren skriver: "Nybörjarläsare slåss med läsvana sjätteklassare om de här pusseldeckarna."

I Norge

- Kjersti Scheen
- *Maja i Lakkskobakken* 2004 m.fl.
och för olika åldrar

Kjersti Scheen:

- *Øyenvitnet* 2005 –
Norge – M

N: Kjersti Scheen: *Maja i
Lakkskobakken 2004*

N: Kjersti Scheen

- Kjersti Scheen, född 1943.
Forfatter og tegner, barnebøker, ungdomsbøker, romaner, kriminalromaner og filmmanus. Hun har illustrert bøker siden 1964 . Hennes bøker er oversatt til svensk, dansk og tysk.
Stor produktion.

Kjersti Scheen:

- *Ønskestjerne* 2003 – Norge – M, U
- ” Helt klart en av de beste bøkene jeg har lest!”
- Smalenesenes avis.

Populär ... i Norge och Sverige

- Marit Nicolaysen: *Sven och råttan i solsystemet*
- Norsk serie – sticker ut .....
- Priset Teskjekjerringpriset 2007 för *Svein og rotta*.

Marit Nicolaysen: *Kloakturen – med Svein og Rotta* 2007 – M

Marit Nicolaysen: *Himmelsnørr* og
Kjærlighet 2008 – Norge - M

N: Spännande författare igen

- Torun Lian
- *Frida* – ungdomsbok 1990
- *Frida - med hjertet i hånden*
- *Bare skyer beveger stjernene* – ungdomsroman
- *Ikke naken ikke kledt* – ungdomsroman 2000
- *Adam den tredje i fjerde* – barnebok 2005

Torun Lian – M, U

- *ADAM den tredje i fjerde* ” du kan godt henge på en knagg i noen timer uten at det gjør noe” – om mobbing, vennskap og forelskelse”.

Tormod Haugen

- **Tormod Haugen** är född 1945 och bosatt i Oslo. Har skrivit ett tjugotal barn- och ungdomsböcker, varav flertalet är översatta till svenska. Han har belönats med en rad litteraturpriser. Tormod Haugen ogillar att böcker förses med åldersetiketter, "Böcker är till för dem som har lust att läsa dem", säger han.

Tormod Haugen

Tormod Haugen, *Prinsusse Klura og heksa Salamandrine* 2005

Prinsussan Klura är en äkta prinsessa, med blåare blod än en vanlig prinsessa, tusen "klunningar" i garderoben och en egen orkester som spelar för henne när hon vill. Hon bor med sin pappa kungen och mamma "druttningen" i ett äkta "slutt" med torn och spiror och tak av guld som glänser i solen.

- En dag kommer det bud till slottet att prins Kingelikong har tagits tillfånga av en drake. Och den enda som kan rädda honom är en prinsessa som är nio år, har långt ljust hår, blå ögon, fräknar och kan dansa rumba.

Tormod Haugen

- 1992– *Tsarens juveler*
- 1993– *På sporet av frøken Detektiv*
- 1996– *Georg og Gloria (og Edvard)*
- 1997 – *Hjerte og smerte (og Taj Mahal)*
- 1998– *Hellou og guddbai (og høstens regn)*
- 1999 – *Luftvandrereren*
- 2001 – *I lyset fra fullmånen*
- 2002 – *Prinsusse Klura og dragen*
- 2005 – *Doris Day og tordnvær*
- 2005 – *Prinsusse Klura og hekse Salamandrine*
- for *Nattfuglene* .

Georg og Gloria: En fortelling om kjærligheten

- Tormod Haugen:
2005 – Norge – L , M

Och

I Danmark: Mysterier och
vardagsböcker

D: Kirsten Sonne Harild: *Den hemmelige by, De underjordiska 2005*

Första boken i trilogin om *De underjordiska*. Emmy och Frederik, båda tolv år, tillbringar sommarlovet på **Bornholm**. Ett planerat motorvägsbygge hotar friden på ön och det ryktas att det mytomspunna folket De underjordiska planerar hämnd. Märkliga saker börjar ske. Fortsättes av: *Vägen till kungadjupet*

D: Kirsten Sonne Harild: *De
underjordiska 2006*

Kirsten Sonne Harild

- *Vägen till kungadjupet*
- *Pony & Co – Lises förvandling 2006 – Danmark.*

Kirsten Sonne Harild

En ny generation författare

*som skriver i många genrer och för olika åldrar
och ofta i identitetsfrågor.*

Glenn Ringtveds bilderbok

- ***Mælkeskæg og stjernerdry***

Barnrim

D: Glenn Ringtved: *Lovedrug* 2004

- Selvfølgelig, mand. Hvor fanden tror du, jeg får al den energi fra? Jeg har aldrig haft det bedre, end jeg har det lige i øjeblikket. Jeg kan bare klare det hele. Alt sammen ved hjælp af sådan en snoldet lille pille. Det er fantastisk, ikke?«

Dennis er kørt godt og grundigt surt i sit liv. Han føler sig ikke hjemme blandt 'de selvglade røvhuller' på gymnasiet, og det går støt ned ad bakke med karaktererne. I årevis har han brugt al sin fritid i bokseklubben; men han er ved at være træt af alting, fordi han skal holde sig i form. En aften render han ind i sin gamle ven, Jonas; og Jonas ved, hvordan man lever livet på den fede måde. Lige præcis, hvad Dennis har brug for. Indtil han opdager, at det fede liv har en pris. Bogstaveligt talt.

D: Glenn Ringtved

- F. 1968
- Dansklärare
- ”kringlede tankegang”
- Debut 1995
- Humor
- Billy the Kid
- Bongo 2003
- Lovedrug 2004
- ”Jag vill gerne skrive alt” (Rasmussen 2005)

Glenn Ringtved

- *Dreamteam*

Ringtved: *Dreamteam*

- Andreas fodboldhold er i opløsning, men han har også andet at tænke på. Hvordan kommer han i kontakt med den skønne Carmen? Og vil landsholdsstjernen Silva virkelig, som lovet, træne med drengene?

Några tendenser nu:

Finland

- Tendenser:

Finland

- Och Tove Jansson – denna gång.

Tove Jansson:

- *Sent i november* 1970, 2006 – Finland - alla åldrar.
- Tove Jansson: *Kometen kommer* – 1946, 2006 – Finland - alla åldrar.

Tove Jansson: *Det osynliga barnet*

Veronica Leo: *Karin Träkjol*

Finland: Kommentar

- – Vi har haft något av en bilderboksboom i flera år, men också gett ut böcker i dödförklarade genrer (i Svenskfinland) som poesi för barn och ungdomsboken. Jag är optimistisk gällande den finlandssvenska barnboken. Det finns ett ökat intresse för barnlitteratur.

Kommentar

- – Just nu har **vi inga böcker för de allra minsta**. Ungdomsboken har alltid en svår ställning i Svenskfinland. Det beror främst på språket. Det finns inte ett homogent ungdomsspråk. Det är en stor skillnad mellan den finlandssvenska som talas i till exempel Helsingfors och i Österbotten. **Nästan all finlandssvensk ungdomslitteratur har en tendens att dra emot den trygga idyllen**. Det blir lite Mumindalen över det hela. Det är ju precis tvärtemot de teman som ungdomsboken brukar ta upp: uppbrott, revolt och separation.

Adventures into Otherness: Child Metamorphs in Late Twentieth-Century Children's Literature

- Doktorerade vid Åbo Akademi 2006 på avhandlingen som undersöker förvandlingsmotivet i engelskspråkig barnlitteratur. Arbetar sedan 2004 som bibliotekarie vid Humanistiska fakulteten, Åbo Akademis bibliotek.
- Maria Lassen -Seeger

Maria Lassén-Seger

.

- Fil. dr. i engelska språket och litteraturen, bibliotekarie, litteraturkritiker med inriktning på barnlitteratur, undervisar och forskar i barnlitteratur. Finländare med svenska som modersmål numera bosatt i Åbo.

Janina Orlov

håller på och gör arbete om
finlandssvensk barnlitteratur och föreläser
– se Svenska barnboksinstitutet.

Faktion

Skönlitterär berättande text
med faktaunderlag och
faktagranskning.

Tendens?

- Fler och fler författare skriver för olika åldrar Ex:
- Norge: Kersti Scheen
- Sverige: Petter Lidbeck
- Danmark: Lene Kaaberbøl

LÄS!

- Barnboken;

Tidskrift för barnlitteraturforskning

Nr 1 2008 – har tema **Norden.**

Och tänk på hela vår gemensamma
sagoskatt!

Temat idag... och tendenser

Temat

1. Naturen och djuren – den gemensamt nordiska och djur.
2. Historisk skönlitteratur.
3. Identitet och genus - nytt?
4. Bilderböckernas utveckling – divergent?
5. Vi ser ut i världen och vi ser hur det är hemma = deckare och vardagsliv.

Tendenser

- Sagan som ofta är en bilderbok - för vem?
- Tendens: "Vi skriver ihop" och "vi skriver för olika åldrar".
- Fantasy?

Det har kommet en komet : 2003

- Lyriksamling: samarbeidsprosjekt.

Det har kommet en komet : 2003

- Lyriksamling: samarbeidsprosjekt
- Fam Ekman: *Kall meg onkel Alf* - Norge
- Astrid Lindgren: *Mirabell*

Tendens: Sagan som ofta är en
bilderbok

I: Áslaug Jónsdóttir

- *Ég vil fisk 2007*
- Genus och identitet också? Tänk på det i textsamtalet.

I: Sagan af bláa hnettinum

- Á bláum hnetti lengst úti í geimnum búa ótal börn sem fullorðnast ekki. Þetta eru eiginlega villibörn því enginn skipar þeim fyrir verkum. Börnin sofna þar sem þau verða þreytt og borða þegar þau eru svöng en leika sér þar sem þeim dettur í hug. Eitt kvöldið þegar Brimir og Hulda eru stödd í Svörtufjöru birtist stjarna á himni sem stefnir beint á þau! Stjarnan lendir í fjörunni með mikilli sprengingu en í reyknum mótar fyrir skuggalegri veru sem starir út í myrkrið. Þá hefst hættulegt ævintýri sem leiðir börnin um myrka skóga, djúpa dali og loftin blá. Reynir þá sem aldrei fyrr á vináttu og ráðsnilld barnanna á bláa hnettinum.

Sagan af bláa hnettinum

- *Sagan af Bláa hnettinum* er komin út á 12 tungumálum. Leikritið var sýnt í Þjóðleikhúsinu árið 2001 við mikla vinsældir og verður sett upp í Toronto 2005..
- *Sagan af bláa hnettinum* hlaut íslensku bókmenntaverðlaunin árið 1999, Janusz Korczak honorary award 2000 og Vestnorrænu Barnabókaverðlaunin 2001.
- Hún er fánleg á þessum tungumálum: Íslenska, danska, sænska, eistneska, júgóslavneska, taílenska, grænlandska, franska, spænska, ítalska, færeyska og kóreska.

Vi skriver ihop

- Andri Snaer Magnason
- Áslaug Jónsdóttir

OCH

Vi skriver ihop: Färöarna/Sverige/Island *Stora monster..*
Áslaug Jónsdóttír

Färöarna

- Rakel Helmsdal Färöarna.
- Áslaug Jónsdóttir Island (illustratör).
- Kalle Güttler Sverige.

Utger: Monster i mörkret, Nej! sa lilla monster, Stora monster gråter inte = Stór skrímsli gráta ekki.

Stora monster gráter inte = Stór skrímsli gráta ekki

- Áslaug Jónsdóttir tók á síðasta vetrardag á móti Barnabókaverðlaunum menntaráðs Reykjavíkur annað árið í röð. Að þessu sinni hlaut hún verðlaunin fyrir bókina **Stór skrímsli gráta ekki** sem hún myndskreytti og skrifaði ásamt sænska rithöfundinum Kalle Güettler og færeyska rithöfundinum Raket Helmsdal. Því miður gat hvorugt þeirra verið viðstatt athöfnina í Höfða. Formaður úthlutunarnefndar, Guðrún Pálína Ólafsdóttir, gerði grein fyrir vali nefndarinnar og afhenti verðlaunin, en auk hennar sátu í úthlutunarnefndinni Sigrún Elsa Smáradóttir og Lilja Margrét Möller.

Fä, I, S: *Stora monster..*

D: Josefine Ottesen

- *Drakherren* - serie

Ottesen: Enya- böckerna

D: Ottesen

- *Rosalill och hennes vänner*

En sista sväng till Barnboksinstitutet

ger följande vid handen:

Livet efter Mumin-

- Den finlandssvenska barnboken.
- Janina Orlov: ” Kråkor, nallar, troll och tallar”
- På Barnboksinstitutet i okt. 2010
- ”Träff med Herr Glad, Vesta-Linnea och Arra”

Fi: Tove Appelgren: Vesta - Linnea

Vesta-Linnea

- Efter ett syskongräl sitter Vesta-Linnéa på sin egen privata sten i vassruggen invid sommarparadiset och tänker svarta tankar. Plötsligt känns det nämligen som om hon är den minst speciella och viktiga i familjen, eftersom hon bara är ett mellanbarn och alla de andra barnen antingen är förstabarn eller söta och runda bebisar. Inte ens mamma bryr sig om henne!
- I [sin fjärde bok om Vesta-Linnéa skriver Tove Appelgren](#) på ett varmt och inkännande sätt om ett barns upplevelse av att vara oälskat. Känslan må vara hur kortvarig eller obefogad som helst, men då den infinner sig är den överväldigande. Med hjälp av sin känsliga och uttrycksfulla huvudperson Vesta-Linnéa beskriver Appelgren de svartaste tankar vi alla någon gång tänkt. Och också, inte mindre viktigt: hur det vänder, och allt blir bra igen.
- "Man märker snabbt när en bok blir för uppslukad av sin egen påhittighet. Tove Appelgren har aldrig problem med det där, hon talar tydligt och rakt och det är också därför hennes böcker blir gripande. Det finns inga adjektiv som kommer i vägen för möjligheten att - tillsammans med sina barn - leva sig in i den dramatiska konflikten. Det personligt upplevda blir allmängiltigt."
- Philip Teir, Hufvudstadsbladet

Är det mångfald?

Ja:

Nya författarskap

Fler pojkböcker - Vad är pojkböcker?

Manga?

Det händer mycket: ex. i Norge

Stian Hole: *Garmanns sommar*

2006, *Hermans sommar* 2008 - influerad
av de digitala möjligheterna (på svenska i
april)

Fler ämnen

- Fler äldre människor i kapitelböcker: M. Widmarks deckare
- Magi och realism blandas ex.
Bylock: Fågelprinsen 2007
- Unga mödrar: ex. Katarina von Bredow,
Som jag vill vara
- Miljöskildringar.

Fundering:

- Bokprovningen Sverige: "mammor har råkat illa ut"
- Karin Beate Vold: "Trenden har också spridit sig till bilderböckerna" vid Stavangerkonferensen samt DN Stockholm 12 feb. 2008 - sagt vid Stavangerkonferensen med temat "Mangfold 2008" Rubrik på artikeln: *Lika böcker leka bäst.*

Fler glädjeämnen

- Spännande konstnärer.
- Bilderboksvärlden expanderar – nästan allt är ”tillåtet”.
- **Stor lyrikutgivning för barn (särskilt Finland; ref. Kaisu Rättyä; DN)**
- Långa serier: hur bra är det?
- Unga debutanter.
- Mellanåldersböckerna växande kategori (2007!!).
- Organisation: **Regnhlif** - stärka och sprida barnlitteratur samt stärka upphovsrätt.

När dimmorna skingras

HIT

föreläste jag.

Resten är plusmaterial.

HUR

- ... ska en bra barnbok vara?

Bent Rasmussen

- Børnene siger tre ting: den skal være spændende, så må den gerne være sørgelig og så skal den ende godt. Det der med det sørgelige, tyggede jeg egentlig længe på. Men vi vil jo gerne græde over en bog. Børn har en ømhed og en kærlighed og et stort behov for at få lov til at vise sådan nogle føleler.

Forts.

- Når man så læser en bog om et barn på ens egen alder, som må gå så grueligt meget ondt igennem, er det klart, at det appellerer til noget af det gode i én."

(Fra Ulla Kofoed-Olsens bog **Drøm, digt og virkelighed. Samtaler med 15 danske børnebogsfor-fattere**. Høst & Søn, 1986)

Oprindeligt publiceret ForfatterNet Aalborg - 10. oktober 2001

Astrid Lindgren: *Mirabell*

Ännu fler referenser

- Tidningsartiklar *Dagens nyheter* Sverige
- Egen personlig forskning – licentiatavhandling
Skönlitterär läsning och historiemedvetande hos barn i mellanåldrarna 2007
- Bent Rasmussen, *Børne- og ungdomslitteratur. Portrætter af danske forfattere* 2005
- Årboka 2008, *Litteratur for barn og unge* red. Per Olov Kaldestad, Karin Beate Vold, Norge

Fortsättning:

- Siden *Rævebogen* udkom i 1555, er der i Danmark udkommet omkring 35. 000 børnebøger. Kari Sønsthagen og Torben Weinreich vover pelsen og giver deres personlige bud på dansk børnelitteraturs top 100. De præsenterer og analyserer de udvalgte værker og diskuterer, hvorfor netop disse bøger for børn og unge er med på top 100-listen. *Værker i børnelitteraturen: 100 danske børnebøger 1555-2008* er et unikt opslagsværk for alle, der intresserer sig for børnelitteratur.

Ny översikt i Danmark

- *Værker i
børnelitteraturen:
100 danske
børnebøger 1555-
2008 / Kari
Sønsthagen &
Torben Weinreich.
Kbh.: Høst, 2010.*

Ny norsk forskningstidskrift

- **Norska barnboksинstitutet satsar på forskningstidskrift**
- BLFT Barnelitterært forskningstidsskrift heter en ny forskningstidskrift som ges ut av Norska barnboksинstitutet.
- Redaktionsrådet består av Kristin Ørjasæter, Norska barnboksинstitutet, Birgitte Eek, Norska barnboksинstitutet, Nina Goga, Universitetet i Bergen, Elina Druker, Stockholms universitet, Nina Christensen, Danska barnboksинstitutet, Ingeborg Mjør, Universitetet i Bergen
- Till BLFTs hemsida <http://www.childlitaesthetics.net/index.php/blft>

Programförklaring:

- Den helt digitala tidskriften har som mål att vara ett vetenskapligt forum som utforskar barnlitterär estetik, analoga och digitala medier, verbala och visuella konstuttryck samt synen på konst och barn.

Tidsskriften vill utveckla en tvärvetenskaplig diskussion med hänsyn till barnlitteraturens medier, estetik, interaktion med andra konstuttryck, och dess institutionella betingelser och reception.

Thorarinn Leifsson was born in Reykjavik,
Iceland in 1966.

Grandmother Huld and her books

- Submitted by totil on Fri, 09/18/2009 - 12:10
- - I've never had the heart to throw away a book, said granny Huld. The amazing thing about these books is that the stuff you read in them lives on with you, she added, slipping into reverie.
  - In what way? Albertina asked.
Granny Huld broke into such a big grin that more than one bucktooth was revealed this time.
  - There are some books that just need to be savoured for a moment, she said, others have to be swallowed whole, and finally there are those that have to be chewed upon and digested later. But they all live inside me. [...].

(J. Langer)The four stances:

- being out and stepping into an envisionment, **orienteringsfas.**
- being in and moving through an envisionment, **förståelsefas.**
- stepping out and rethinking what one knows, **återkopplingsfas.**
- stepping out and objectfying the experience, **översiktsfas.**

Trött?

Bí, bí og blaka,
álftirnar kvaka,
ég læt sem ég sofi,
en samt mun ég vaka.
Bíum bíum bambá,
börnin litlu ramba
fram um fjallakamba
að leita sér lamba.

Íslensk vöggulvísna

Och fegvarianten?

Bye bye and hushabye,
Can you see the swans fly?
Now half asleep in bed I lie,
Awake with half an eye.
Heyho and welladay,
Over hills and far away,
That's where the little children stray
To find the lambs at play.

An Icelandic Lullabye

SLUT

- Läs nu ..... och njut!
- Titel:
- *Hvem vet ...vad du hittar?*
- Författare:
Guðrun Helgadóttir

Finska barnboksinstitutet

- www.tmapere.fi/kirjasto/sni

Norge

- <http://barnebokinstituttet.no>
- Ger ut Årboka, litteratur for barn og unge

Danmark

- Center for børnelitteratur
- www.dpu.dk/site.aspx?p=15992
- Ger ut *Nedslag i børnelitteraturen*

Svenska barnboksinstitutet

- <http://www.sbi.kb.se>

Ger ut *Barnboken*, tidskrift för
barnlitteraturforskning

Finska Barnboksinstitutet

- <http://www.lastenkirjainstituutti.fi/>
- <http://www.lastenkirjainstituutti.fi/pa-svenska/>

Bli hvis du kan. Reis hvis du må.”

- **Helga Flatland vant Ungdommens kritikerpris 2010/11**

For første gang har en kvinne blitt tildelt Ungdommens kritikerpris. Debutant Helga Flatland trakk det lengste strået med romanen "Bli hvis du kan. Reis hvis du må."

N: Jon Ewo

- Vikingabok - mellanåldrarna
- *Sola er en feit Gud - ungdomsbok*

Samisk barnebokforfatter hedret

av författarföreningen för färöiska, samiska och grönländska böcker – Nordiska ministerrådets avdelning för barn- och ungdomsböcker - Nordbuk

Risten Sokki:

- *Mu átregris eallin* på norska: *Mitt gode liv*
- *Ges ut* på samiska, norska, færøysk, grønlandsk og dansk

Några nordiska böcker på svenska :

NORGE

Stian Hole: *Hermanns sommar*

Marit Nicolaysen: *Sven och Råttan på forsränning*

Anne B Ragde: *Jag vill ha en katt*

- FINLAND (finska)

Aino Havukainen, Sami Toivonen: *Sixten & Blixten på dagis*

- FINLAND (svenska)

Tove Appelgren m fl: *Vem är rädd för... berättelser om vargen.*

Anna Gullichsen, Cara - Maria Knuutinen: *Saga Blom.*

- DANMARK

Lise Blomquist: *Taekwondo hjälper inte mot spöken.*

Lene Kaaberbøl: *Isfågeln.*

N: Kolbjørn Brekstad: *Gudane kjem* 2002

- I dei siste åra har bøndene i fjorden måtta slåst fleire harde slag for å verne seg mot inntrengjarar. I fjor måtte dei gi tapt fleire gardar inst i fjorden, og no kjem fiendane med bod om fred. Rein Lodinsson blir den som må tinge mellom inntrengjarane og bøndene. For mykje blod har runne dei siste åra til at eit slikt bod ikkje kan takast på alvor. Fiendane som kom sjøvegen er heller ikkje drevne tilbake for godt. Men kan ein stole på desse nye grannane, dei som trur på nokon dei kallar for gudar? ***Dette er den tredje romanen om Rein i Vik.*** Dei tre første bøkene er Det syngande sverdet (1999), Vargvinter (2000) og Den lange striden (2001).

Mauri Kunnas

faktaböcker är humoristiska och har fina illustrationer. *Viikingit tulevat! Dvs. The Vikings are Coming!*, Otava, 2006) and *Koiramäen lapset ja näkki* = ‘The children of Dog Hill and the water sprite’, Otava, 2007) .

”Mauri Kunnas is the highest-selling and most translated author of Finnish children’s picture-books. ”

S: Laura Trenter: *Det lysande ögat 2006*

N: Lise Blomquist: *Taekwondo er tøffest*
2005

Lise Blomquist - N

- *Taekwondo hjälper inte mot spöken*

2008

Mer om Björk

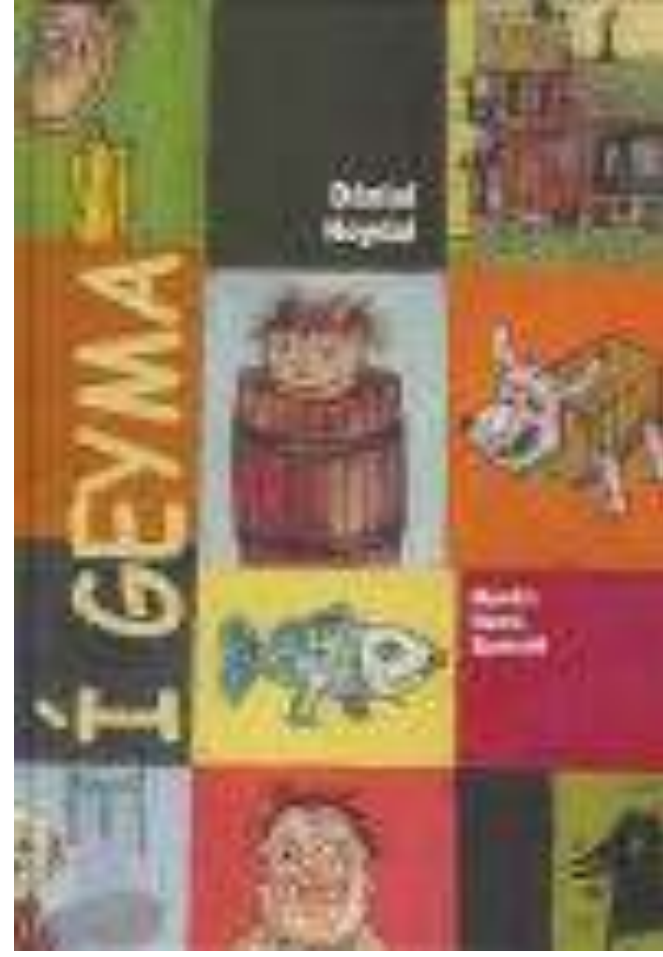
- Den nya muminfilmen bygger på boken *Kometen kommer*. Hela Mumindalen täcks av ett svart lager med aska. Man kommer ganska osökt att tänka på Island.
- – Det är nog min favorit av muminböckerna. På isländska har vi ett neutralt ord för naturkatastrof, man talar om "naturens metamorfos". Folk i USA frågar mig vad som varit värre för klimatet, utsläppet vid mexikanska golfen eller Eyjafjallajökull. Men en vulkan är ju inte en förorening! Det är någonting man måste lära sig att leva med. Annars skulle vi inte bo på den där ön, säger hon.

Grönland: Frikvarter Naja Lund

- Den första förälskelsen och skilsmässobarn

På danska

- Naja Lund: *Frikvarter*

S: Petter Lidbeck: *Allhelgonaoffret* 2007

- Shirin och hennes pappa bor på en herrgård. Hennes mamma har flyttat till Finland och ett nytt äktenskap. Far och dotter får bo gratis på gården som är stor och fin med stall och hästar. Det finns ett villkor: de får inte gå upp på vinden ...

Om bokprovningen

- Barnboksinstitutet:

- Länk Jan Hansson

-

<http://www.ur.se/play/157702>

Flankflicka

Motbilder/kontraster

Grandmother Huld and her books

- Submitted by totil on Fri, 09/18/2009 - 12:10
- I've never had the heart to throw away a book, said granny Huld. The amazing thing about these books is that the stuff you read in them lives on with you, she added, slipping into reverie.
  - In what way? Albertina asked.
- Granny Huld broke into such a big grin that more than one bucktooth was revealed this time.
  - There are some books that just need to be savoured for a moment, she said, others have to be swallowed whole, and finally there are those that have to be chewed upon and digested later. But they all live inside me. Yes, I suppose you could say you are what you read.

Finland

- Forskare
- Finska
barnboksinstitutet

Fler danska böcker:

- Bogh Andersen, *Antboy: pissmyrans bett.*
- Carstensen, Hans. *Stand-up pscyho.*

Maskulinitet och identitet

- I barn- och ungdomslitteraturen **utforskas alltmer tydligt hur maskulinitet konstrueras, förändras och befasts.**
- *Poker Mongo* av Hans Carstensen.
- Mats Berggrens *Sista berättelsen om oss.*
- Bo R Holmbergs *Ristaren.*
- *Tankar med stjärnglans* av Martine Ingvarsson.
- Pojkarna och de unga männen för inre resonemang om hur de ska agera.

Eldens hemlighet

Böckerna om Sofia

- **ELDENS HEMLIGHET.**

När Sofia var tolv år trampade hon på en landmina och miste båda sina ben. Minan dödade också hennes syster. Med ofattbar styrka lyckas Sofia ändå skaffa sig ett värdigt liv. Belönad med Nils Holgersson-plaketten och Deutscher Jugendliteraturpreis. Utkom 1995.

- **ELDENS GÅTA.**

Den andra boken om Sofia får vi möta hennes äldre syster Rosa, som är svårt sjuk. Det är Sofia som berättar i form av en dagbok. Henning Mankell har tät kontakt med Sofia och har följt historien på nära håll. En berättelse som skakar om och berör.

- **ELDENS VREDE.**

Den tredje boken om Sofia. Hon är nu ung trebarnsmor som drömmer om en egen symaskin, som skulle kunna bidra till ett bättre liv för barnen. Men hennes man kommer hem allt senare och gör av med alla pengar. Snart är sveket ett faktum och priset blir högt. Sofias öde skakar om och berör!

Och hemma i Sverige: H. Mankell:
Pojken som sov med snö i sin säng

Hemma i Sverige : Ulf Stark

Maskulinitet och identitet(med förf.)

- I barn- och ungdomslitteraturen **utforskas alltmer tydligt hur maskulinitet konstrueras, förändras och befasts.**
- *Poker Mongo* av Hans Carstensen.
- Mats Berggrens *Sista berättelsen om oss.*
- Bo R Holmbergs *Ristaren.*
- *Tankar med stjärnglans* av Martine Ingvarsson.
- Pojkarna och de unga männen för inre resonemang om hur de ska agera.

Färöarna

- De sidste 7 år har jeg arbejdet i en kombineret stilling med ca. halv tid som lærer/skolebibliotekar og ca. halv tid som fagkonsulent på Landsmiðstöðin, Færøernes undervisningsmiddelcenter (www.lms.fo). Mine fagområder her på centeret er skolebibliotek, dansk og billedkunst.
- Solveig Debess

Island

- Guðrun Helgadóttir: *Ástarsaga úr fjöllum* 1981 ,*Sagan om Flumbra*, bilder Brian Pilkington.
- Spridd bilderbok och översatt samt inspiration till integrerat bildarbete.

Eva Lindström: *I skogen*

Island

- **Barn- och ungdomslitteratur**
- Få böcker för barn utgavs i I. före 1900-talet. Åren 1907-08 utkom barndomsminnen av **Sigurbjörn Sveinsson**, och något senare av **Jón Sveinsson**; barndomsminnen var en populär genre i isländsk barnlitteratur. I övrigt förekom mest korta berättelser och sagor. Den första barnromanen kom på 1930-talet (av Gunnar M. Magnúss). Det mest namnkunniga namnet i dag är **Guðrun Helgadóttir**. Hennes "Ástarsaga úr fjöllunum" (1981; "Sagan om Flumbra), med bilder av Brian Pilkington, har översatts till flera språk.
- Källa: Eva Nordlinder - Nationalencyklopedin 2002-08-20

Lene Kaaberbøl: *Isfuglen* 2003

- Allt började med ett brev som Kat inte borde ha läst. Eller kanske det var när hon mötte gycklaren Daniel? Eller när hon blev osams med bästa vännen Lu och nästan knäckte näsan på henne? Kat kan lätt komma på tusen saker som hon inte borde ha gjort. Och nu har hon hamnat i Borgens fängelse. Och om hon inte kommer ut snart så kommer en som hon håller mycket av att dö ...
- Tredje delen i trilogin om Katriona, [fantasyserien](#) av den danska succéförfattarinnan.

Tormod Haugen: *Doris Day og Tordnvær* 2005

- **Mesterlige barndomsminner Det er sommer, slik alle somre pleide være, sol om dagen og regn om natta.**

Det går Doris Day og Lassie-filmer på bygdekinoen, taterne kommer og det lusker en morder i skogen. Og -; krigens skygge hviler over bygda, det har skjedd mye som voksne ikke snakker med barn om, og som ikke tåler dagens lys.

Men barna sanser og fantaserer og forstår mer enn foreldrene vil erkjenne. I åtte noveller vender Tormod Haugen tilbake til barndommens Trysil på femtitallet.

Nordbuk - pris 2008

- **Forelskelse og krim**
- Naja Lund heter den grønlandske vinneren, som har skrevet historien "Frikvarter". Boken handler blant annet om den første forelskelsen og skilsmissebarn.
- Elin á Rógvi er forfatteren bak den færøyske vinnerboken "Måneskinn". Dette er en moderne kriminalroman som tar utgangspunkt i et miljø og en virkelighet som færøyske barn vil kjenne seg igjen i. Ifølge dommerkomiteen er den fylt med fantasi og humor og har en uventet slutt.
- Begge disse bøkene er nå også oversatt til samisk.